

Resultatenverslag
Project 'Vroegtijdige Zorgplanning (VZP)
in West-Vlaanderen'

27 oktober 2016

Inhoud

1.	Omschrijving project	3
1.1	Doel en middelen	3
1.2	Projectorganisatie	3
2.	Evaluatie van het project.....	4
2.1	Visieontwikkeling.....	4
2.2	Informatie en vorming.....	5
2.3	VZP-cultuur: samenwerking en proces.....	6
2.4	Materiaal	8
3.	Uitdagingen voor de toekomst.....	8
4.	Budget en financiering	9

1. Omschrijving project

1.1 Doel en middelen

Het project 'Vroegtijdige Zorgplanning in West-Vlaanderen' heeft tot doel een uniforme aanpak op vlak van vroegtijdige zorgplanning te realiseren voor de provincie West-Vlaanderen door het uitrollen en implementeren van de ervaringen van het pilootproject in Midden West-Vlaanderen. Het provinciaal project start op 15 mei 2015 en eindigt op 30 september 2016. Het project ontvangt financiële steun van de provincie West-Vlaanderen en de Koning Boudewijnstichting.

Het project richt zich tot burgers en professionele zorgaanbieders uit thuiszorg, ziekenhuizen en woonzorgcentra.

Er wordt ingezet op vier doelstellingen:

1. VISIEBEPALING:

Komen tot een gemeenschappelijke visie omtrent VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING.

2. INFORMATIE EN VORMING:

Burgers en professionele zorgaanbieders een antwoord bieden op vragen naar voordrachten, vorming en opleiding rond VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING.

3. VZP-CULTUUR: SAMENWERKING & PROCES:

Een VZP-cultuur implementeren op het niveau van de zorg.

4. MATERIAAL:

Burgers en professionals die info wensen over VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING, wegwijs maken binnen het bestaande aanbod aan informatie.

Elke doelstelling is opgedeeld in operationele doelstellingen. Aan deze operationele doelstellingen zijn bijhorende acties gekoppeld.

1.2 Projectorganisatie

Aan het project werken twee projectcoördinatoren (0,20 VTE/0,10 VTE en 0,50 VTE) en een projectmedewerker (0,20 VTE).

Een breed netwerk van partners engageert zich om hun ervaringen en de resultaten van het project uit te dragen via hun professioneel netwerk. Een stuurgroep coördineert het project (zie bijlage 1). Drie werkgroepen, bestaande uit partners uit de drie settings (thuiszorg, ziekenhuis, residentiële sector), zetten de doelstellingen om in concrete acties in de praktijk.

2. Evaluatie van het project

2.1 Visieontwikkeling

- *Met alle zorgaanbieders in West-Vlaanderen komen tot een gemeenschappelijke visie omtrent de rol en de taak die elke zorgaanbieder opneemt binnen een individueel proces.*

Fase 1

De stuurgroep vertrekt vanuit een aantal bestaande visies rond vroegtijdige zorgplanning. Hieruit worden de kernwaarden geëxtrapoleerd. Die dienen als basis voor het opstellen van een eigen visie.

De stuurgroep legt de nadruk op...

- VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING als proces
- de participatie van de patiënt
- sensibiliseren en goed informeren van burgers
- de juridische onderbouw
- het anticiperend aspect van VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING

Fase 2

Op basis van bovengenoemde kernbegrippen wordt een nieuwe, eigen visie voorgesteld. Deze visie wordt tijdens de vergadering bijgestuurd, op basis van nieuwe feedback.

De stuurgroep legt de nadruk op...

- het element van vertegenwoordiging
- het creëren van ruimte voor het eigen denkproces
- een VZP-proces op basis van correcte informatie
- VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING in een context van zorgverlening én van inforestrekking

Fase 3

Tijdens een volgend overleg komt de stuurgroep tot twee mogelijkheden:

- Werken met een eigen, uitgebreid omschreven visie, waarin de aanvullende principes apart opgesomd en besproken worden. Niet alles in een paar zinnen proberen formuleren.
- Zich baseren op de visie die door de Federatie Palliatieve Zorg is ontwikkeld. Deze visie wordt reeds door een aantal partners gedragen en is bovendien wetenschappelijk onderbouwd.

De leden van de stuurgroep stemmen in met het tweede voorstel:

“Vroegtijdige zorgplanning is een continu en dynamisch proces van reflectie en dialoog tussen de persoon, zijn naasten en zorgverleners, waarbij toekomstige zorgdoelen besproken en vastgelegd worden. Het doel van het proces is het verwoorden van de waarden en

voorkeuren van de persoon over zijn toekomstige zorg. Hierdoor kan het de besluitvorming bevorderen wanneer de persoon niet meer in staat is zijn wil te uiten.”

(Van Mechelen W, Piers R, Van den Eynde J, et al. Richtlijn vroegtijdige zorgplanning. Pallialine 2014. www.pallialine.be/template.asp?f=rl_vroegtijdige_zorgplanning.htm.)

- *Uitdragen en verspreiden van de visie én de praktijk van vroegtijdige zorgplanning.*

Zowel de gemeenschappelijke visie als de belangrijke kernelementen vormen het uitgangspunt tijdens het verdere verloop van het project. In de communicatie en in het verspreiden van informatie wordt de visie als basis gebruikt. (Bv. in communicatie wordt er gesproken van ‘een persoon’ en niet enkel van ‘een patiënt’, gezien vroegtijdige zorgplanning vaak al start in een context van informatieverstrekking; bij de ontwikkeling van de inspiratiebundel heeft de werkgroep aandacht voor het aanreiken van juridisch correcte informatie en wordt de vertegenwoordiger meegenomen in de doelgroep; enz.). De visie zelf wordt opgenomen op de steekkaart en op de website. De belangrijkste kernelementen vormen de uitgangspunten op de steekkaart.

Resultaat

- *We beschikken over een provinciale visietekst. Deze visietekst wordt na afloop van het project blijvend verdeeld door middel van de website en de steekkaart.*
- *De visietekst wordt in verschillende fases door de stuurgroep geëvalueerd, bijgesteld en hertekend. Dit in functie van de bruikbaarheid.*
- *Het proces van visieontwikkeling geeft richting aan het verdere verloop van het project en aan de communicatie.*
- *Op basis van de visie en de belangrijke kernelementen wordt er een nota opgemaakt met aandachtspunten en noden om te communiceren naar beleidsmakers (zie bijlage 2).*

2.2 Informatie en vorming

- *Het bestaande aanbod in kaart brengen en analyseren aan de hand van criteria.*

Aanvankelijk neemt de stuurgroep het initiatief om bestaand materiaal te verzamelen binnen hun eigen werking of organisatie. In een tweede fase beslist de stuurgroep om een werkgroep op te richten die het aanbod verder aanvult. De werkgroep denkt na over in- en exclusiecriteria om dit aanbod in kaart te brengen. Daarnaast denkt de werkgroep na over de manier waarop dit aanbod geschematiseerd wordt. Waar mogelijk worden vragen naar bv. vorming, voordracht, sprekers beantwoord op basis van het bestaande aanbod, in afwachting van de vervollediging van het aanbod.

- *Zo nodig het bestaande aanbod uitbreiden door noden te signaleren en op te treden als facilitator.*

Het aanbod wordt een eerste maal afgetoetst door middel van een algemene oproep via alle

partners. Aan de partners wordt gevraagd om vragen over vroegtijdige zorgplanning te bezorgen via één centraal e-mailadres. Ook verder in de loop van het project worden alle vragen naar informatie en vorming verzameld en gebruikt om het aanbod kritisch bij te sturen.

Vervolgens wordt het aanbod nogmaals afgetoetst door middel van een algemene oproep naar materiaal. Op deze manier wordt het bestaande aanbod verder uitgebreid.

Resultaat

- *De werkgroep ‘Informatie en Vorming’ schematiseert het materiaal waarover het beschikt en denkt na over in- en exclusiecriteria.*
- *De ontvangen vragen worden geïnventariseerd. Op basis hiervan wordt het aanbod aan informatie en vorming afgetoetst (zie bijlage 3).*
- *Het creëren van bijkomende vormingspakketten blijkt hieruit niet nodig te zijn.*
- *Bij de ontwikkeling van de website is er aandacht voor de registratie van het aantal bezoekers.*
- *Uitdaging: het aanbod op de website blijvend actueel houden.*

2.3 VZP-cultuur: samenwerking en proces

- *Stimuleren van een attitudewijziging bij professionals*

Er wordt een werkgroep opgericht met partners uit de drie verschillende settings (thuiszorg, ziekenhuizen en woonzorgcentra). De werkgroep ‘Sensibilisatie van de professional’ heeft als doel om het ‘Stappenplan vroegtijdige zorgplanning in de thuiszorg’ uit Midden West-Vlaanderen te herwerken, te communiceren en te verspreiden zodat de hulpverlener weet wat te doen in samenwerking met anderen. De werkgroep werkt het stappenplan voor de thuiszorg verder uit zodat ze over de hele provincie én in de drie settings kan worden gehanteerd. De ontwikkelde steekkaart wordt afgetoetst aan de praktijk door middel van casussen uit de drie settings.

In een tweede fase denkt de werkgroep na over de implementatie van de steekkaart. Er wordt gekozen om op basis van de steekkaart een multidisciplinair en settingoverschrijdend vormingspakket voor professionelen te ontwikkelen. Deze vorming wordt afgetoetst bij professionelen uit twee settings (woonzorgcentra en thuiszorg). De bevindingen uit deze proefsessies worden verzameld en als aanbevelingen toegevoegd aan het vormingspakket, dat op basis hiervan wordt herwerkt.

Binnen het project wordt nagedacht over het in kaart brengen van ‘referentiepersonen vroegtijdige zorgplanning’. Als criterium hiervoor geldt dat deze personen de vijfdaagse opleiding volgen die wordt georganiseerd door VIVES, het Netwerk Palliatieve Zorg De Mantel en SEL Midden-West-Vlaanderen. Er wordt een overlegmoment georganiseerd met deze personen waarbij hun ervaringen en verwachtingen worden bevraagd. De referentiepersonen die hiertoe bereid zijn, kunnen hun contactgegevens laten opnemen op

de website om gecontacteerd te worden om advies te verlenen aan andere professionelen. Er wordt nagedacht over het uitwerken van een intervisiegroep voor deze personen.

Daarnaast wordt er afgestemd met verschillende professionelen, bv. LMN, De Lovie, beschut wonen,...

- *Bewustmaking van burgers over vroegtijdige zorgplanning.*

De werkgroep 'Sensibilisatie van de burger' komt samen om een voordracht te ontwikkelen die kan worden gebruikt om de burger te informeren. Een aanvulling op de oorspronkelijke doelstelling van de werkgroep is het feit dat ze de ontwikkelde vorming testen in de praktijk door het organiseren van try-outs. Op basis van deze try-outs worden praktische tips verzameld en gebundeld in een inspiratiebundel. De inspiratiebundel kan enerzijds worden gebruikt door personen en/of organisaties die een voordracht voor de burger willen organiseren. Anderzijds vinden sprekers er informatie waarop ze zich kunnen baseren om een vorming voor de burger te geven.

Resultaat

- *De werkgroep 'Sensibilisatie van de professional' ontwikkelde het 'Stappenplan vroegtijdige zorgplanning voor professionelen'. Op basis van dit stappenplan wordt een vormingspakket ontwikkeld dat wordt afgetoetst in twee proefsessies. Het vormingspakket en de steekkaart worden na de afloop van het project blijvend ter beschikking gesteld via de website (<http://www.vzpwvl.be/Resultaat/vroegtijdige-zorgplanning-stappenplan-voor-professionelen>). De papieren versie van de steekkaart kan worden opgevraagd bij de Netwerken Palliatieve Zorg en de SEL's in West-Vlaanderen. De steekkaart wordt onder andere verspreid op de lokale werking van de SEL's en op het symposium, georganiseerd door het LAS Ieper en het LAS Poperinge, op 6 oktober. Op deze avond wordt ook de website gepromoot.*
- *Verdere aandacht voor een attitudewijziging bij professionelen blijft noodzakelijk. Een trekkende kracht blijven hebben voor het stimuleren van een VZP-cultuur is belangrijk.*
- *De werkgroep 'Sensibilisatie van de burger' ontwikkelde de 'Inspiratiebundel vroegtijdige zorgplanning: voordracht voor burgers' (<http://www.vzpwvl.be/Resultaat/inspiratiebundel-voordracht-vroegtijdige-zorgplanning>). Deze bundel bevat praktische informatie voor het organiseren van een voordracht, tips voor het ontwerpen van een flyer en hulp bij het zoeken van een spreker. Daarnaast bevat de bundel een PowerPointpresentatie en een referentiekader voor de spreker als toelichting bij de PowerPoint. Na afloop van het project blijft de inspiratiebundel beschikbaar via de website. De promotietekst voor deze bundel wordt verspreid via de Logo's en de lokale besturen en gemeentes. De bedoeling is ook dat scholen met deze bundel aan de slag kunnen om vroegtijdige zorgplanning te introduceren bij hun studenten.*
- *Uitdaging: jongeren bereiken met de voordracht over vroegtijdige zorgplanning.*

2.4 Materiaal

- *Bestaand (eigen) materiaal beschikbaar stellen.*

De stuurgroep gaat op zoek naar een medium om alle verzamelde materiaal en informatie rond vroegtijdige zorgplanning ter beschikking te stellen. De stuurgroep kiest voor een provinciale website (www.vzpwvl.be) waarop het materiaal wordt aangeboden. Partners engageren zich om op hun website de link te maken naar de website van het project. De website is door iedereen te consulteren. Er wordt aandacht geschonken aan de toegankelijkheid van de website. Om de website op inhoudelijk vlak voor iedereen toegankelijk en laagdrempelig te houden wordt tekstadvies ingewonnen. Op technisch vlak is er aandacht voor het feit dat alle functies werken zoals vooropgesteld, en voor de compatibiliteit op verschillende toestellen.

De werkgroep 'Informatie en Vorming' bepaalt welke informatie beschikbaar wordt gesteld door te reflecteren over in- en exclusiecriteria voor het opnemen van de verschillende soorten materiaal op deze website (zie doelstelling 2).

- *Zoeken naar medium of platform om oud, nieuw en toekomstig materiaal (inclusief onderzoeksmateriaal) te verzamelen.*

Deze doelstelling wordt opgenomen door de stuurgroep. Er wordt nagedacht over de structurele inbedding van vroegtijdige zorgplanning. Er wordt een nota opgemaakt om te communiceren naar beleidsmakers binnen en buiten de provincie. Structurele inbedding blijft een uitdaging.

Resultaat

- *Er wordt een website gebouwd die toegankelijk is voor burgers én professionelen (www.vzpwvl.be).*
- *Op basis van een aantal criteria wordt materiaal al dan niet opgenomen op de website.*
- *De nota 'aandachtspunten en noden' wordt verspreid naar beleidsmakers, bv. eerstelijnsconferentie en SELCOV.*
- *Uitdaging: een organisatie of persoon die het belang van vroegtijdige zorgplanning blijft verdedigen op beleidsniveau.*
- *Uitdaging: contact met hogescholen en universiteiten om vroegtijdige zorgplanning aan te bieden als thesisonderwerp.*

3. Uitdagingen voor de toekomst

Op 26 september 2016 wordt een slotmoment georganiseerd. Op dit evenement worden de partners bedankt, de realisaties van het project voorgesteld en de website gelanceerd. Volgende uitdagingen worden geformuleerd:

- Vroegtijdige zorgplanning blijvend in de aandacht houden

- De verdere uitbouw en bekendmaking van de website als kenniscentrum voor vroegtijdige zorgplanning in West-Vlaanderen en het aanbod op de website actueel houden.
- Opvolgen van noden en hiaten in de toekomst
- Ondersteunen en opleiden referentiepersonen en sprekers
- Vorming en voordrachten over vroegtijdige zorgplanning stimuleren
- Blijvend en proactief de cultuur van VZP uitbouwen in de praktijk om tot een attitudewijziging te komen
- Nood aan een gezamenlijke taskforce van de verschillende overheden die tijd en middelen voorzien om enerzijds de VZP-cultuur te implementeren op casusniveau (= microniveau: tijd voor gesprekken met de patiënt) en anderzijds expertise op te bouwen en het thema blijvend onder de aandacht te brengen (=mesoniveau: uitbouw kenniscentrum)
- Gezamenlijke communicatie naar en via netwerkpartners (LOGO, LMN, Netwerken Palliatieve Zorg, de geestelijke gezondheidszorg,...)
- Afstemmen vroegtijdige zorgplanning voor en met andere doelgroepen. Bv. jongeren, personen met een beperking, geestelijke gezondheidszorg.

4. Budget en financiering

Zie financieel verslag